

FCI – STANDARD NR. 153 30.05.2011.

DALMATINSKI PAS

Zemlja porijekla: HRVATSKA

Datum objave važećeg službenog standarda: 13.10.2010.

UPOTREBA: Lovački pas, pas za pratnju, obiteljski pas, kao i pas prikladan za različite namjene.

FCI Klasifikacija: Skupina 6 - GONIŠI, KRVOSLJEDNICI I SRODNE PASMINE

Sekcija 3 Srodne pasmine / bez radnog ispita

KRATKI POVIJESNI PREGLED: Porijeklo dalmatinskog psa zasnovano je na slikama i zapisima iz crkvenih kronika 16. – 18. stoljeća. Prikazi dalmatinskog psa pronađeni su na oltarnoj slici «Majka Božja s Isusom i anđelima» u crkvi Gospa od Anđela u mjestu Veli Lošinj, otok Lošinj, Hrvatska koja potječe iz 1600.-1630., te freske iz Zaostroga, Dalmacija, Hrvatska. Iz toga proizlazi da je porjeklo dalmatinskog psa u istom dijelu sredozemlja naročito u povijesnoj provinciji Dalmacije. Prvi opisi dalmatinskog psa pronađeni su u čakovačkoj biskupiji Čakovo, Hrvatska u zapisu biskupa Petra Bakića iz 1719., te zapisu Andreasa Kecskemetya iz 1737. gdje je pas nazvan latinskim imenom «Canis Dalmaticus» te navedenom visinom od 4-5 «Spithamusa». Thomas Pennant u svom djelu «Synopsis of Quadrupeds» iz 1771. opisao je ovu pasminu kao samostalnu i nazvao ju «Dalmatian», te naveo da joj je domovina Dalmacija. Thomas Bewick 1790. naziva ovu pasminu «The Dalmatian or Coach Dog». Prvi (neslužbeni) standard sastavio je Englez, Vero Shaw 1882. koji je osnivanjem «Dalmatian Club» u Engleskoj 1890. preten u prvi standard. FCI objavljuje prvi standard za dalmatinskog psa 07.04.1955. pod nazivom «Dalmatiner Jagdhund» - Dalmatinski goniš.

OPŠI IZGLED: Glava mezocefalna, prizmatičnog oblika, sa visokim uškama. Tijelo pravokutnog oblika, snažno, mišićavo sa karakterističnom markantnom točkastom obojenostu. Gibanje mora biti elegantno. Razlika u spolovima mora biti izražena.

VAŽNE PROPORCIJE: Dužina tijela: Visina grebena = 10 : 9
 Visina lakta 50 % visina grebena
 Visina skočnog zgloba je 20 - 25 % visine grebena
 Duljina glave oko 40 % visine grebena
 Duljina lubanje : duljina gubice = 1 : 1

PONAŠANJE / TEMPERAMENT (NARAV): Mirne je žudi, prijateljski raspoložen, nije plah niti suzdržan, bez ikakve nervoze ili agresivnosti. Po naravi dalmatinski psi su vrlo živahni, blagi, vjerni, samostalni i vrlo lako odgojivi. Izrazito voli vodu i kretanje u prirodi. Ima izražen nagon goniša.

GLAVA: Glava mora biti u skladu i u proporciji sa tijelom psa. U lubanjskom dijelu ne smije biti preširoka. Dužina od okcipitalne kosti do stopa i od stopa do njuške (vrha nosa) u odnosu 1:1 ili je gubica nešto kraća. Linije lubanje i gubice su blago divergente. Čvašni mišići i jagodišni lukovi ne smiju biti previše izraženi. Čoka na cijeloj glavi je bez nabora.

LUBANJSKI DIO:

Lubanja: ravna (plosnata) sa blagim postraničnim zaobljenjem. Najšira je između ušiju, a na sljepoočnicama dobro zaobljena. Čeona brazda je blago izražena.

Stop: Umjereno naglašen.

PREDIO LICA:

Njuška: je velika, sa široko otvorenim nosnicama, mora biti kompletno pigmentirana, a po boji u skladu sa obojenosti točaka.

GUBICA:

Sa dobro razvijenim snažnim vilicama, nosni hrbat ravan.

Usnice: su snažne i prilično priljubljene uz vilicu. Ne smiju biti opušteno ili "pemesnate" bez izraženog usnog kuta. Poželjno je da su potpuno pigmentirane.

Vilice/Zubalo: škarastog zagriža, što znači da gornjih 6 sjekutića tijesno priliježu uz donjih 6 sjekutića. Sjekutići su okomito usjeni u vilice. Poželjno je kompletno zubalo (42 zuba prema zubnoj formuli). Zubi su bijeli i pravilno raspoređeni. Kod starijih pasa tolerira se klješast zagriz.

Oči: su ovalnog oblika i subfrontalnog položaja sa kutem od 10-15°. Oko je pigmentirano u skladu sa bojom točaka. Očni kapci dobro priliježu i nisu opušteni. Rub očnoh kapaka pigmentiran u skladu sa bojom dlake.

Uši: visoko usjene, nošene priljubljene uz vanjski dio glave. Po dužini dosežu obično do unutrašnjeg oćnog kuta ili stopa. Vrh uške mora biti blago zaobljen. Po obliku uške žine jednakostraničan trokut. Fine su strukture i baršunaste na dodir. Vrlo je važna njihova obojenost, t.j. uši ne smiju biti potpuno crne ili smeđe nego istoćkane crnom ili smeđjom bojom na bijeloj podlozi u skladu s varijetetom boje.

VRAT:

Snažan, dovoljno dug, bez viška koće. Prema glavi se vrat sućava.

TIJELO:

Pravokutno, odnos dućine tijela prema visini grebena je 10:9.

Greben: dobro izraćen.

Leća: snažna, ravna.

Slabine: kratke i mišićave.

Sapi: mišićave, padajuće do 30°.

Grudi: duboke i prostrane, ne preširoke ili baćvaste. Dubina grudiju je 45-50 % visine grebena. Visina lakta je 50 % visine grebena. Rebra dobro zasvoćena.

Donja linija tijela i trbuh: Trbuh umjereno pribiran, ali ne usukan.

REP:

Usaćen u produćetku sapi. Dosiće do skoćnog zgloba ili nešto niće, u korijenu vrlo snažan i prema vrhu se postepeno ravnomjerno sućuje, nije predebeo, već u proporciji sa tijelom. Nošen je "sabljasto". Toćkavost po repu je poćeljna.

UDOVI:

PREDNJI UDOVI (Prednje noge):

Općenito: Ekstremiteti moraju biti proporcionalni sa tijelom, pravilnih kuteva.

Ramena: Rameni kut iznosi oko 115-120°.

Laktovi: Laktovi dobro priljubljeni uz tijelo.

Podlaktica: Kostii proporcionalno razvijene i snažne (oble), prednje noge u stavu ravne. Podlaktica okomita.

Došaplje: vrsto i blago iskoćeno, elastićno.

Prednje šape: zatvorenih prstiju, tipićna je tzv. maćja šapa. Mekuši su vrstii i elastićni. Noktii trebaju biti pigmentirani.

STRANJII UDOVI (Straćnje noge):

Općenito: U proporciji sa tijelom. Vrlo snaćnih i dobro razvijenih mišića. Stav straćnjih nogu je paralelan.

Bedro: mišićavo i snaćno.

Koljeno: snaćno i dobro oblikovano. Potkoljenica u nagibu na horizontalu pod kutem 40°.

Skoćni

zglob: </u> snažan. </p> <p> </p> <p> <u>Stražnje</u> došaplje: </u> visina skočnog zgloba je oko 20-25 % visine grebena. Kut skočnog zgloba je oko 130°. </p> <p> </p> <p> <u>STRAŽNJE ŠAPE: </u></p> <p> Zatvorenih prstiju, tipična je tzv. mačja šapa. Mekuši su vrste i elastične. Nokti trebaju biti pigmentirani. </p> <p> </p> <p> <u>HOD / KRETANJE: </u></p> <p> Skladno, elegantno i harmonično kretanje. Dug korak i kas, sa snažnim potiskom i iskorakom. Sprijeda gledano prednje i stražnje noge kreću se paralelno. </p> <p> </p> <p> <u>DLAŽNI POKROV: </u></p> <p> <u>Dlaka: </u> kratka, sjajna, gusta i tvrda po cijelom tijelu. </p> <p> </p> <p> <u>BOJA: </u></p> <p> Osnovna boja psa je bijela sa crnim ili smećim točkama po tijelu. Točke moraju biti što simetričnije raspoređene na tijelu, jasno oivičene bez postepenog prelaska u bijelu osnovnu boju, po veličini moraju biti što ujednačene, promjera oko 2-3 cm. Kod smećeg varijeteta točke su nešto manjeg promjera, obično oko 2 cm. Točke na glavi i udovima su proporcionalno manje od onih po tijelu. Poželjno je da se točke nalaze i na repu koje su također proporcionalno manje od tih na tijelu. Sitnija špricanost po tijelu nije poželjna, i treba ju klonjavati. Točke se međusobno ne smiju spajati i stvarati izvjesne veće mrlje. Mrlje i ploče su nepoželjne. Posebno treba paziti na "mramorastu" obojenost uški. </p> <p> </p> <p> <u>VELIČINA I TEŽINA: </u></p> <p> <u>Visina grebena: </u> </p> <p style="margin-left:35.4pt;"> Mužjaci <u>56 – 62 cm</u> </p> <p> <u>ženke <u>54 – 60 cm</u></p> <p> Psi savršenog tipa i uravnoteženosti ne trebaju biti kašnjeni ukoliko njihova visina grebena prelazi dozvoljenu granicu visine. </p> <p> </p> <p> <u>GREŠKE: </u></p> <p> Svako odstupanje od naprijed navedenih točaka mora se smatrati greškom i je vrednovanje treba stajati u točnom omjeru prema stupnju odstupanja koje bi moglo imati utjecaj na zdravlje i dobrobit psa kao i sposobnost obavljanja radnji koje su tipične za pasminu. </p> <p> </p> <p> </p> <p> <u>DISKVALIFIKACIJSKE GREŠKE: </u></p> <p> - Agresivni ili pretjerano plašljivi psi. </p> <p style="margin-left:38.25pt;"> - Svaki pas koji pokazuje značajnu fizičku abnormalnost ili smetnje u ponašanju mora biti diskvalificiran. </p> <p> - Konvergentne linije glave; </p> <p style="margin-left:39.0pt;"> - Manjak više od 6 premolara, pri čemu se manjak M3 ne </p> <p> <u>uzima kao greška; </p> <p style="margin-left:38.25pt;"> - Entropija, ektropija, oko boje brezine kore, oči različitih boja (heterohromija), plave oči, djelomična plava obojenost šarenice; </p> <p> - Totalna depigmentiranosti njuške; </p> <p> - Zarolano nošenje repa; </p> <p> - Monokl (ploča preko jednog ili oba oka) ili ploča bilo gdje drugdje na tijelu; </p> <p style="margin-left:37.5pt;"> - Trobojnost (crne i smeće točke), tigrasta obojenost točaka, točke boje limuna, narančaste točke, plave točke, dlaka bijele boje bez točaka; </p> <p> - Oštrodlakost ili dugodlakost; </p> <p> - Gluhost; </p> <p> </p> <p> <u>N.B.</u> Mužjaci moraju imati dva normalno razvijena testisa potpuno spuštenu u skrotum. </p> <p> </p> <p> </p> <p> </p> <p align="center"> <u>KOMENTAR STANDARDA</u></p> <p align="center"> </p> <p align="center"> Dana 27. srpnja 2011. godine održan je sastanak vezan uz komentar važećeg standarda dalmatinskog psa od dana 30.05. 2011. godine. Prijedlog komentara standarda izradio je Boris Špoljarić. U izradi konačnog teksta komentara standarda sudjelovali su : Damir Skok, Mijo Fury, Zlatko Kraljić, Ivana Bakal, Zeljka Halper Dračić i Jeljko Radić. </p> <p> </p> <p align="center"> </p> <p> </p>

KOMENTAR STANDARDA DALMATINSKOG PSA

Prije po?etka komentara standarda treba naglasiti da dalmatinski pas nije tip?an po tome što ima lijepu glavu, škarasto zubalo, pravokutno tijelo ili pravilan stav nogu, jer je to karakteristika gotovo svih pasmina. Dalmatinski pas potje?e iz grupe goni?a, to?nije "grupe goni?a s Ilirika" za koje vrijedi slijede?e:

Lakši "brakoidni tip" psa, glava mesocefalna, prizmatične forme, uške preklopljeno nošene, tijelo pravokutnog oblika s karakterističnom dlakom i obojenošću.

Kada se u premisi ka?e da je dalmatinski pas brakoid onda to zna?i da je tijelo pravokutne forme ?ija je dužina ve?a od visine grebena za 8 - 10 %, s mesocefalnom glavom ?iji je cefalni indeks oko 50. Cefalni indeks je broj koji se dobije kada širinu glave pomnoženu sa 100 podijelimo s dužinom glave (širina glave x 100 / dužina glave) s blago divergentnim linijama lubanje i gubice, naglašenim stopom, okom ovalnog oblika subfrontalnog položaja, s "visoko" usa?enim (u liniji vrh njuške i unutrašnjeg o?nog kuta) preklopljeno nošenim uškama. Gibanje mora biti skladno i elegantno.

Op?i dojam

Kod ocjenjivanja dalmatinskog psa vrlo je bitan op?i dojam pod kojim se podrazumijeva skladnost linija tijela, zatim gibanje i sama "elegancija gibanja" koje je izrazito bitno, jer pas goni?, zbog zada?e koja mu je stolje?ima namijenjena (gonjenje divlja?i) mora biti okretnog, skladnog, ali i snažnog te elegantnog gibanja, proporcije glave s tipičnim linijama i s pravilnom usa?enošću uški, te pravilne odlakanosti i obojenosti sa što simetričnijom to?kavošću. Razlika u spolovima mora biti izražena, što zna?i da mužjaci nisu "enstveni", niti ?enke "muškobanjaste".

Glava

Glava mora biti u skladu i u proporciji s tijelom psa, u lubanjskom dijelu ne smije biti preširoka, dužina od okcipitalne kosti do stopa i od stopa do njuške u odnosu 1:1 (ili 1:0,9; što zna?i da je gubica nešto kra?a od lubanje, ali neznatno!). Lubanja mora biti ravna s blagim lateralnim zaobljenjem. Stop mora biti izražen, ali ne previše markiran ili pak predugačak. Linije lubanje i gubice su blago divergente (svi goni?i s jugoistoka Europe imaju linije glave "BLAGO DIVERGENTNE").

čvaka?i miši?i i zigomatični lukovi ne smiju biti previše izraženi, jer to remeti skladnost glave. Koža na cijeloj glavi mora biti bez nabora.

Uške

Uške, po dužini ne smiju biti ni previše duge, niti previše kratke, ako se povuku naprijed dosežu obično do unutrašnjeg o?nog kuta ili stopa.

Vrh uške mora biti blago zaobljen, a po obliku uške su istokračan trokut. Pod dodirom moraju biti "baršunaste, fine". Važna je njihova obojenost koja mora biti "mramorasta" tj. ne smiju biti potpuno crne ili sme?e. Potpuno crno ili sme?e uho nije poželjno.

O?i

O?i su ovalnog oblika u subfrontalnom položaju s kutem usa?enosti na horizontalu od 10-15°. Oko (šarenica) pigmentirano u skladu s bojom to?aka, što zna?i kod crno obojenih pasa tamno sme?e boje (koja djeluje kao crna boja), ili svjetlije sme?e boje kod pasa koji imaju sme?u to?kavost. Svjetlo oko je greška koju treba prema stupnju izraženosti ka?njavati.

Različita obojenost o?iju, pojava "plavog oka" ili samo djelomična razlika u obojenosti šarenice "iskričavost" treba najoštrije penalizirati tj. diskvalificirati.

O?ne vje?e ?vrsto su priljubljene uz oko bez opuštenih o?nih kapaka, pigmentirane su neprekinutom o?nom konturom (boja u skladu s bojom šarenice – psi s crnim to?kama pigment crn; psi sa sme?im to?kama pigment sme?e boje).

Gubica

Gubica s dobro razvijenim vilicama, posebno paziti da je donja vilica snažna i da ne "nedostaje brade". Usnice su snažne i priljubljene uz vilicu, nisu opušteno ili "premesnate" bez izraženog usnog kuta. Poželjno je da su kontinuirano pigmentirane u skladu s bojom to?kavosti (vrijedi isto kao kod boje o?iju). Njuška je obimna, sa široko otvorenim nosnicama, mora biti potpuno

pigmentirana, a po boji u skladu s obojenošću točaka. Izražena nepigmentiranost se kašnjava. Potpuna nepigmentiranost njuške povlači za sobom diskvalifikaciju.

Zubalo je škarastog zagriža i nikakvi ostali oblici nisu dozvoljeni, kao predgriz, podgriz, obrnute škare, križno zubalo ili slično. Tolerira se klješast zagriz kod starijih pasa bez kašnjanja. Poželjno je, kako se traži standardom, kompletno zubalo (42 zuba). Manjak zubiju, ako se javlja, onda je to najčešće manjak premolara, a manjak ostalih zubiju je praktički vrlo rijedak. Nije dobro ako se javlja manjak 4 premolara za redom s iste strane (od P1- P4) što treba na neki način kazniti. Ako je manjak 7 i više premolara on za sobom povlači diskvalifikaciju! Isto tako treba navesti da manjak samo jednog bilo kojeg zuba : sjekutića, očnjaka ili kutnjaka (s izuzetkom M3) za sobom povlači diskvalifikaciju.

Vrat Mora biti snažan, dovoljno dug, bez viška kože na grlištu ili donjem dijelu vrata (bez fanona) čije prisustvo treba kašnavati.

Tijelo Kao što je već navedeno, tijelo je pravokutnog oblika čija dužina u odnosu na visinu grebena iznosi 10:9 (tijelo je duže oko 8-10 % od visine grebena). Linija leđa treba biti u blagom padu od grebena prema sapima. Nije poželjna sedlasta ili šaranasta linija leđa. Na leđima se zna javiti blagi "dip" koji ne smije biti izražen kao kod slugija, već može biti izrazito blag. To predstavlja tipičnost koja se javlja kod svih gonića sredožemnog područja i treba se smatrati tipičnom za pasminu.

Slabine moraju biti kratke i mišićave, a sapi mišićave inklinirane pod kutem od 30°. Grudi ne smiju biti bačvaste. Dubina grudiju mora biti do visine lakta. Razdaljina od tla do lakta jednaka je razdaljini od lakta do grebena, tj. omjer je 1:1.

Rep Mora biti usmen u produžetku sapi, po dužini do skočnog zgloba ili nešto duži, ne smije biti predebeo, već u proporciji s tijelom, nošen kao kod svih gonića "sabljasto". Rep zavijeno nošen na leđima treba kašnavati, dok je zarolano nošen atipičan za ovu pasminu i povlači za sobom diskvalifikaciju.

Prednje noge Ekstremiteti moraju biti proporcionalni s tijelom, pravilnih kuteva. Rameni kut iznosi oko 115-120°, podlaktica je vertikalna, kosti proporcionalno razvijene, noge ravne. Pri kretnji laktovi ne smiju biti ni izbačeni prema "van" niti uvijani prema "unutra". Šape pribranih prstiju. Za dalmatinskog psa je tipična "mačja šapa". Izvrsno je ako su nokti pigmentirani, ali nepigmentirane nokte ne treba kašnavati.

Stražnje noge Kao i kod prednjih nogu moraju biti u proporciji s tijelom. Mišići na nogama su snažni i razvijeni. Potkoljenica u nagibu na horizontalu pod kutem oko 40°, kut skočnog zgloba oko 130°. Visina skočnog zgloba je oko 1/5 visine grebena. Stav stražnjih nogu ravan, nikako "O" ili "X" stav, koji treba značajno kašnavati.

Zadnje šape kao i prednje.

Kretanje Ono mora biti povezano i harmonično, bez trzaja ili "težine". Korak, kas i galop moraju biti dugi i skladni. Treba kašnavati svaku anomaliju pri kretanju psa.

Dlaka i obojenost Dlaka mora biti tipična što znači kratka, sjajna, gusta i tvrda po cijelom tijelu. Pojavu duge dlake treba oštro kašnavati. Boja psa je bijela s crnim ili smećim točkama po tijelu. Točke moraju biti što simetričnije raspoređene po tijelu, jasno oivičene bez postepenog prelaska u bijelu osnovnu boju. Po veličini moraju biti što ujednačene, promjera oko 2-3 cm. Točke na glavi, repu i udovima su proporcionalno manje od onih po tijelu. Jače izražena sitnija špricanost po tijelu nije poželjna, i treba je kašnavati. Treba paziti da se točke međusobno ne spajaju i stvaraju izvjesne "veće fleke" koje su nepoželjne. Posebno treba paziti na obojenost ušiju. Ploče su diskvalifikacijska greška. Paziti treba da se kod obojenosti uz osnovnu bijelu boju

javlja samo ili crna ili smeđa obojenost točaka. Prisustvo treće boje nije dozvoljeno. Točke boje limuna ili narandžaste boje nisu dozvoljene i povlače za sobom diskvalifikaciju.

Boja pigmenta sluzokoža, njuške i oka u skladu su s obojenošću točaka (crno ili smeđe) kao što je ranije navedeno. Poželjno je ako se na repu nalazi pokoja točka, koja mora biti proporcionalno manja od točaka na tijelu.

Visina

Standard propisuje traženu visinu. Danas ima dosta pasa (posebno mužjaka) koji prelaze traženu visinu. Ovdje ne treba strogo "robovati centrimetrima", već svakog psa treba sagledati pojedinačno te ga u odnosu na karakterističnu tipičnost i izvjesne nedostatke ocijeniti. Ono što treba izričito tražiti je tip psa, elegancija i kretanje. Preporučuje se tolerancija visine kod mužjaka i ženki od + 3 cm, odnosno – 2 cm.

Narav

Dalmatinski psi su vrlo živahni, blagi, vjerni, samostalni i vrlo lako odgojivi. Veliki su prijatelji djece. Vole društvo ukućana i uvijek su spremni za igru. Potrebno im je puno kretanja. U ishrani nisu pretjerano izbirljivi. Pojedini primjerci su sklони gojaznosti. Ova pasmina izrazito voli vodu i kupanje.